

vergadering **C105 – WEL9**

zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 5 februari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de focus op automatische toekenning van sociale rechten - 680 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de automatische toekenning van sociale rechten en de proactieve dienstverlening - 756 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het jaarboek 'Armoede in België' van 2012 - 748 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stijgende armoede in Brussel - 762 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over bepaalde resultaten uit het derde jaarboek 'Armoede in België' - 767 (2012-2013)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opsluiting van primo-delinquenten in de jeugdgevangenis van Tongeren - 654 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van bouwprojecten door het VIPA - 403 (2012-2013)	20
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Forensisch Psychiatrisch Centrum Gent - 702 (2012-2013)	23
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de federale vermindering van de toelagen voor de gewestelijke steuncentra die therapie geven aan zedendelinquenten - 761 (2012-2013)	26

■

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de focus op automatische toekenning van sociale rechten
- 680 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de automatische toekenning van sociale rechten en de proactieve dienstverlening
- 756 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, minister, collega's, in januari 2013 verscheen er in Metro een artikel onder de titel 'Ons sociaal vangnet heeft gaten', waarin u terecht opmerkt dat de burger nog heel wat sociale rechten zelf moet aanvragen. U verwijst eigenlijk naar het mattheuseffect: de mensen die de sociale grondrechten het meest nodig hebben, vinden niet altijd hun weg. Ik citeer u: "Wij willen proberen om zo veel mogelijk mensen zo veel mogelijk rechten automatisch toe te kennen. De komende weken trek ik met een plan van aanpak naar de Vlaamse Regering." Ik leid hieruit af dat u extra zult inzetten op automatische rechtentoekenning.

In uw antwoord op mijn betoog over de beleidsbrief van 2012-2013 vermeldde u dat de inventaris van de rechten die in aanmerking kunnen komen voor de automatische rechtentoekenning, eind 2012 zou zijn afgerond. Intussen bent u met uw plan van aanpak naar de Vlaamse Regering gegaan. Ik wil graag op twee punten inzoomen die u ook in het interview aanhaalt.

U verwijst naar een tegemoetkoming in de kinderopvangkosten voor mensen die een VDAB-opleiding volgen. Op de website van VDAB lees ik echter dat de kinderopvangkosten voor voltijdse kinderopvang reeds worden terugbetaald tot de kinderen naar school gaan. Ook de kosten voor buitenschoolse kinderopvang voor kinderen in het kleuter- en of basisonderwijs worden automatisch vergoed.

Daarnaast hebt u ook aandacht voor de vervrouwelijking van armoede, en zeker voor de armoede bij allochtone vrouwen of vrouwen van buitenlandse afkomst. Naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief hebt u verwezen naar het kennisplatform over de actieve inclusie van vrouwen van buitenlandse afkomst, dat door het Vlaams Armoedesteunpunt (VLAS) op 7 juni 2012 werd georganiseerd, en de opvolging die u zou geven aan de beleidsaanbevelingen die uit het platform naar voren kwamen. Door de vele vragen heb ik hier echter nog geen antwoord op gekregen, en daarom stel ik mijn vraag opnieuw.

Minister, u zult extra inzetten op de automatische rechtentoekenning. Wat houdt dit specifiek in? Op welke sociale rechten zult u primair focussen in verband met automatische rechtentoekenning? Welke maatregelen zult u specifiek nemen om de automatische rechtentoekenning te verwezenlijken in de verschillende beleidsdomeinen? Wat verstaat u specifiek onder een automatische rechtentoekenning inzake een tegemoetkoming in de kinderopvangkosten voor mensen die een VDAB-opleiding volgen? Wat is de stand van zaken van de inventaris van de rechten die in aanmerking komen voor de automatische rechtentoekenning? Welke sociale rechten werden opgenomen in de inventaris? Werd deze inventaris al goedgekeurd door de Vlaamse Regering? Welke maatregelen zult u nemen, in opvolging van de beleidsaanbevelingen die gedaan werden vanuit het kennisplatform inzake actieve inclusie van vrouwen van buitenlandse afkomst? Op welke wijze zult u specifiek inzetten op de vervrouwelijking van armoede?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, ik heb ook een vraag over de toekenning van de sociale rechten, maar mijn vraag dateert van na de beslissing van de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering heeft groen licht gegeven voor de verdere vereenvoudiging, het toegankelijker maken of het automatiseren van sociale rechten. Dit zijn inderdaad belangrijke instrumenten in de strijd tegen armoede, want de sociale bescherming vormt in de huidige crisisjaren een belangrijke buffer tegen de stijgende armoede. Onze sociale bescherming is bijzonder complex en zeer versnipperd. Uit de beslissing – zoals wij daar kennis van hebben kunnen nemen – blijkt echter dat van een echte automatische toekenning van alle sociale rechten nog lang geen sprake is.

Minister, uit de beslissing van de Vlaamse Regering blijkt dat de sociale rechten “toegankelijker worden gemaakt of worden geautomatiseerd”. Dat zijn twee verschillende zaken. Toegankelijker maken – wat op zich positief kan zijn – is helemaal niet hetzelfde als automatiseren. Voor vele mensen is, gezien de complexiteit van onze sociale bescherming, het alleen toegankelijker maken absoluut onvoldoende. Enkel het echt automatiseren kan hen helpen. Wat is de juiste bedoeling? Wat is de draagwijdte van ‘toegankelijker maken’? Welke inspanningen zullen er worden geleverd om zo spoedig mogelijk een echte automatisering te realiseren? Is er een timing gemaakt?

Onze sociale bescherming is complex en versnipperd. Wij houden al lang een pleidooi voor vereenvoudiging want vereenvoudiging is belangrijk voor de zwaksten in onze samenleving, die vaak de weg naar sociale rechten niet vinden. Eigenlijk is het de essentie om ervoor te zorgen dat iedereen – zeker de zwakkeren en de mensen die in armoede leven – daadwerkelijk toegang kan krijgen tot alle rechten. Welke initiatieven worden er genomen om de sociale bescherming te vereenvoudigen?

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering werd er een overzicht bekendgemaakt van de rechten ‘waarvoor elke minister in de Vlaamse Regering zich engageert om ze automatisch toe te kennen of op zijn minst toegankelijk te maken’. Dat is een mooie principeverklaring, maar ze biedt geen zekerheid op een daadwerkelijk engagement. Wat houdt dit engagement in? Welke waarborgen hebt u dat elke minister in de Vlaamse Regering ook in praktijk de nodige initiatieven zal nemen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, ik ga proberen om de vragen van mevrouw Franssen en mevrouw Dillen samen te beantwoorden.

In de beleidsbrief en de beleidsnota schuiven wij de automatische rechtentoekenning al heel lang naar voren als een belangrijk instrument om de bestaande rechten aan zo veel mogelijk mensen automatisch toe te kennen omdat we merken dat net die mensen voor wie het krijgen van dat voordeel vaak een groot verschil maakt om in armoede te belanden of niet, hun rechten vaak niet opvragen door bureaucratie, door onwetendheid, door drempels. Er is ook een studiedag aan gewijd, waar er samen met de federale overheid een en ander nog eens in kaart is gebracht. Tussen droom en daad staan veel praktische bezwaren. We hebben er uitgebreid over gesproken, samen met de experts. Die bezwaren hebben te maken met privacy, met processen beschrijven, met regelgeving simpeler maken maar ook met ervoor te zorgen dat databanken aan elkaar worden gekoppeld enzovoort. De stap die we nu hebben gezet, past in de totale aanpak, maar het zal trekken en sleuren blijven – en door de complexiteit ben ik daarvan overtuigd – om op het terrein zo veel mogelijk resultaat te boeken.

Ik wil een viertal mijlpalen op een rijtje zetten. Er is het inventariseren van het aanbod aan sociale rechten en de mogelijkheden en knelpunten op het vlak van automatische toekenning ervan. De inventarisatie van bestaande sociale rechten loopt op drie verschillende niveaus. Die in Vlaanderen is nu afgerond, en op basis hiervan hebben we een conceptnota aan de regering voorgelegd waarover later meer.

Daarnaast loopt een opdracht die we gegeven hebben aan het VLAS om, vanuit hun invalshoek, goede praktijken rond automatische toekenning op het lokale vlak in kaart te brengen. Ook op het lokale niveau zijn er immers heel wat rechten die gemeentebesturen toekennen aan hun inwoners. Ook daar is het belangrijk om te kijken of we die rechten automatisch kunnen toekennen, en welke zijn de goede voorbeelden zijn.

Op het federale niveau maakt het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting ook een inventaris om te kijken welke rechten die op federaal niveau zijn toegekend, in aanmerking komen voor automatische toekenning. Ik hoop dat ook die inventaris binnenkort wordt opgeleverd.

Om het proces van ervaringsuitwisseling tussen het federale, Vlaamse en lokale niveau tot stand te brengen, hebben we op 27 november 2012 een studiedag gehouden. Daar hebben we een stand van zaken gegeven over de proactieve dienstverlening en bijvoorbeeld ook over de automatisering van de OMNIO's, een van de elementen die voor het Vlaamse niveau toch ook zeer belangrijk zijn en waar met de nieuwe Gezondheidswet een doorbraak werd gecreëerd. Dat is een eerste mijlpaal. Op Vlaams niveau is de inventaris klaar. Er zijn best practices verzameld op het lokale niveau en we verwachten de inventaris van het federale niveau binnenkort.

De volgende stap is het effectief realiseren van automatische toekenning in zeer concrete dossiers. Uit de inventaris waarop we verder gewerkt hebben, blijkt dat in grote lijnen, zonder daarom het gehele concept van de rechten te herdenken, een derde van de rechten nu al automatisch wordt toegekend – dat is goed – en een derde van de rechten in de huidige stand van de regelgeving vermoedelijk niet automatisch kan worden toegekend, omdat er in de dossieropbouw een opportuniteitsbeoordeling moet gebeuren door een ambtenaar of een comité. Als men een recht krijgt op basis van een criterium, bijvoorbeeld vrouw zijn of jonger zijn dan 16 jaar, dan is het simpel. Maar als men dat recht maar krijgt als men zich in bepaalde omstandigheden bevindt en daarover een bepaalde opportuniteitsbeoordeling moet gebeuren, kan dat moeilijk automatisch worden toegekend, tenzij men het hele concept van de regelgeving herbekijkt. Voor nog een ander derde van de rechten moet de mogelijkheid tot automatisering, die zeker theoretisch aanwezig is, verder worden onderzocht.

Op basis van die inschatting en van de haalbaarheid en relevantie van de automatisering hebben we overleg gepleegd met alle collega-ministers die voor die verschillende rechten bevoegd zijn en gevraagd waar we tijdens deze legislatuur vooruitgang kunnen boeken. Deze acties, collega's, hebben we verzameld in een conceptnota rond de automatische rechtentoekenning, die op 25 januari 2013 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd. De acties waarvan we vinden dat ze in deze legislatuur echt het verschil kunnen maken, hebben betrekking op een vijftiental rechten. We hebben geen vrome wensen naar voren geschoven, maar echt geprobeerd een duidelijk engagement te krijgen. Die vijftien rechten zijn: verblijfsvergoedingen tijdens opleidingen, de terugbetaling van de gemaakte kinderopvangkosten tijdens de opleiding, de terugbetaling van inschrijvingsgeld en studiekosten bij een opleiding, de stimulanspremie tijdens de opleiding, de korting voor het treinticket voor werkzoekenden die solliciteren, het kortingstarief voor kinderen die Bloso-sportkampen volgen, kortingen voor vakanties, huursubsidies, verzekering gewaarborgd wonen, studiefinanciering – dat wil zeggen zowel de schooltoelage voor kleuter-, lager en secundair onderwijs en de studietoelage voor het hoger onderwijs –, bij het volwassenenonderwijs de vrijstelling inschrijvingsgeld, de MOBIB-kaart en de ouderbijdrage voor de gesubsidieerde voorzieningen van Kind en Gezin, bij de zorgverzekering de tenlasteneming van de mantel- en thuiszorg van 130 euro per maand en bij de thuiszorg de automatische berekening van de gebruikersbijdrage en de maximumfactuur. Voor elk van die rechten is een concreet stappenplan afgesproken. Daarover zal ook jaarlijks worden gerapporteerd worden binnen het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding dat we ook iedere keer hier in het parlement toelichten.

De derde stap is het systematisch toetsen van de nieuwe regelgeving rond sociale rechten aan de mogelijkheid tot automatische toekenning. Dat wordt geïntegreerd in de armoedetoets, die moet toelaten de effecten van de nieuwe regelgeving op mensen in armoede in kaart te

brengen. Binnen die armoedetoets is standaard ook in een toetsing voorzien van de haalbaarheid om het nieuwe recht automatisch toe te kennen

De armoedetoets is opgenomen in de hervorming van de Vlaamse reguleringsimpactanalyse, die we op Vlaams niveau onder leiding van collega-minister Bourgeois uitwerken en actualiseren, om de impact van nieuwe regels in te schatten. Die analyse ligt momenteel voor bij de Vlaamse Regering.

In 2013 plan ik ook de uitwerking van een ondersteunend instrumentarium om de uitrol van deze armoedetoets binnen de Vlaamse administratie volle kracht te geven.

De vierde pijler is het uitwerken van een ondersteunend instrumentarium met richtlijnen, modelbepalingen en standaarden in functie van het faciliteren van de verschillende administraties. Ook dat doe ik in samenwerking met minister Bourgeois.

In uw vraag had u het ook over het feit dat de rechten toegankelijker maken of automatiseren twee verschillende zaken zijn. Dat is volledig juist. Het ideale scenario is het scenario waar iedere burger automatisch toegekend krijgt waar hij recht op heeft. Dit is precies wat we als doel stellen, en wat we onderzocht hebben.

Op basis van de inventarisatie die ik liet uitvoeren, blijkt echter dat automatisering voor een derde van de Vlaamse sociale rechten momenteel geen optie is, omdat er een individueel onderzoek nodig is en men niet automatisch kan stellen dat een persoon er recht op heeft of niet. Voorbeelden zijn de minimumlevering aardgas in de winter voor mensen met een budgetmeter, of een korting op iets dat eerst moet worden aangekocht en waarvoor men daarna een bewijs moet kunnen overmaken, zoals een kortingsbon voor energiezuinige apparaten. Voor al die rechten kiezen we er dan voor om in te zetten op gerichte bekendmaking van het aanbod – in nauwe samenwerking met de intermediairen en de armoedeorganisaties – en op een meer proactieve dienstverlening van de overheid, om ervoor te zorgen dat alle burgers, en in het bijzonder de meest kwetsbare, bereikt worden.

Ook voor rechten waar automatisering in theorie mogelijk is, zijn de randvoorwaarden niet altijd vervuld. Zo moeten de gegevens beschikbaar zijn in een authentieke gegevensbron, zodat we met voldoende zekerheid kunnen nagaan of iemand al dan niet aan de voorwaarden voldoet. Voor veel gegevens is op dit ogenblik geen authentieke gegevensbron voorhanden. Daar zitten we met de samenwerkingsakkoorden die moeten worden gemaakt om de databanken te kunnen uitwisselen. De Privacycommissie moet het nodige advies geven of de verschillende overheden de nodige data mogen uitwisselen.

We merken ook op dat de definities dikwijls nog moeten worden bijgewerkt. Een persoon met een armoederisico kan op verschillende manieren bekeken worden. Men kan kijken naar inkomen, naar materiële deprivatie of naar de gemoedstoestand van die persoon. Binnen verschillende wetgevingen kan men ogenschijnlijk dezelfde doelgroep hebben, maar toch anders gedefinieerd. Ook daar is nog werk aan de winkel, om de definities gelijk te stellen, zodat er effectief authentieke databanken komen die onderling uitwisselbaar zijn en waarvan men weet dat de begrippen op dezelfde manier gedefinieerd maar ook gekwalificeerd zijn.

Dat zijn dus allemaal drempels die zich nog op onze weg bevinden. Daarom moeten we ook daar nog verder werken aan een uniformisering en een harmonisering van de concepten en moeten we dat ook inschakelen in onze politiek van e-government, met onder meer ook de oprichting van de Vlaamse Dienstenintegrator als een dienst van afzonderlijk beheer – waarin de Vlaamse Regering recent belangrijke stappen in heeft gezet. Er is ondertussen een samenwerkingsakkoord getekend met de verschillende overheden over e-government. Aan al die stappen zullen we verder moeten werken om uiteindelijk het maximale doel te bereiken, namelijk zoveel mogelijk mensen hun rechten automatisch geven.

Onze sociale bescherming blijft complex en versnipperd, dat is zo. Zoals ik al eerder heb aangegeven, streef ik ernaar om, in het kader van de invoering van de armoedetoets op

Vlaams niveau, telkens standaard na te gaan of al die nieuwe rechten automatisch kunnen worden toegekend. Die invoering past in de hervorming van de reguleringsimpactanalyse, die in volle voorbereiding is en hopelijk binnenkort door de Vlaamse Regering wordt gefinaliseerd. Zo kunnen we, toekomstgericht, een dam opwerpen zodat we niet dezelfde fouten maken als in het verleden. Collega's, zoals jullie al zullen hebben gemerkt tijdens de bespreking met mijn collega Jo Vandeurzen, is in het decreet Vlaamse Sociale Bescherming de automatische toekenning van rechten een van de essentiële pijlers waarop ingezet wordt. Ook dat toont aan dat we duidelijke keuzes maken naar de toekomst toe.

Dan wil ik nog specifiek ingaan op de kinderopvangkosten voor mensen die een VDAB-opleiding volgen. Een cursist die bij de VDAB is ingeschreven als niet-werkende werkzoekende, kan onder bepaalde voorwaarden terugbetaling krijgen van de effectieve uitgaven voor kinderopvang. Bij de start van de opleiding geeft de cursist hiervoor aan of hij of zij kinderen heeft die naar een betaalde kinderopvang gaan. De cursist bezorgt dan maandelijks de factuur van de kinderopvang aan de cursistenadministratie, die daarna zorgt voor de terugbetaling. De cursist moet in eerste instantie de opvangkosten zelf voorschieten, wat niet voor iedereen – en zeker niet voor werkzoekenden – evident is. Via een pilootproject in het opleidingscentrum van Wondelgem wordt ondertussen onderzocht of het mogelijk is een derdebetalersregeling uit te werken. Hierdoor moet de cursist zelf niet meer financieel bijdragen, maar zou de kinderopvang rechtstreeks vanuit de VDAB worden betaald. Het pilootproject wordt in 2013 geëvalueerd. De bedoeling is om dat dan te veralgemenen.

Wat betreft de vervrouwelijking van armoede: de beleidsaanbevelingen van het kennisplatform 'actieve inclusie van vrouwen van buitenlandse herkomst' hebben we uitgebreid besproken op het horizontaal permanent armoedeoverleg van 6 september 2012. Doelstelling van deze bespreking was de aanbevelingen verder uit te diepen en, in dialoog met de verschillende beleidsdomeinen, goede praktijken naar voren te schuiven. Een van de belangrijkste elementen die daaruit naar voren kwamen, was dat er te vaak voorbijgegaan wordt aan de zeer grote diversiteit binnen de doelgroep van vrouwen van vreemde herkomst. Dat is geen homogene groep. Daar moeten we zeker rekening mee houden. We mogen ook niet vergeten dat die vrouwen ook zeer vaak worden geconfronteerd met een zekere discriminatie, die ze niet alleen in de samenleving ervaren maar zeker ook wanneer ze zich als werkzoekende aanmelden.

Daarnaast werd gewezen op de huidige relatieve ontoegankelijkheid van procedures. Er is een grote kloof tussen de procedures en de rechten die er voor deze vrouwen zijn gecreëerd. Ze kennen ze niet, of vinden de weg ernaartoe niet. De aanbevelingen werden toegevoegd aan de nota Gekleurde Armoede die wordt aangestuurd vanuit het kabinet van mijn collega Bourgeois en waar wij ook heel veel insteek hebben gegeven. De VDAB, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het departement Onderwijs screenen op dit moment de nota om tot meer concrete voorstellen te komen die nog voor de zomer aan de regering zullen worden voorgelegd.

In afwachting van die nota heb ik alvast een extra klemtoon gelegd op het aspect 'gekleurd' omdat we in de laatste oproep rond lokale kinderarmoedeprojecten dit thema naar voren hebben geschoven. Deze innovatieve projecten, waarin we nu al 2,3 miljoen euro op twee jaar tijd hebben geïnvesteerd, gaan geregeld in op de situatie van alleenstaande vrouwen met kinderen. Eenoudergezinnen vormen immers een belangrijke categorie omdat we zien dat een groot percentage personen onder de armoederisicodrempel leeft. Ook ouders en moeders van allochtone origine en hun situatie en de situatie van hun kinderen komt ook hier heel duidelijk naar voren.

Daarnaast verwijs ik naar diverse acties van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding die hierop inzoomen, onder andere binnen onderwijs en werk, en die we bij de bespreking van het voortgangsrapport uitgebreid zullen kunnen bekijken.

Ten slotte werd ook een overleg met de vrouwenorganisaties uit het maatschappelijk middenveld opgestart om met hen die aanbevelingen te delen, hun suggesties en repliek te vragen, en hen om goede insteeken te vragen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, hartelijk dank voor het uitgebreide antwoord. Het is goed dat er stappen vooruit worden gezet, want het laatste volledige werkjaar van deze legislatuur is immers begonnen, en het was één van de hoofddoelstellingen van deze Vlaamse Regering om de armoede sterk aan te pakken.

Ik heb nog enkele bijkomende vragen. U verwijst naar het VLAS dat goede praktijkvoorbeelden op lokaal niveau aan het verzamelen is, de belangrijkste hefboomen die lokale besturen kunnen gebruiken om ook lokaal de armoede aan te pakken. Is hier al een timing voor opgesteld?

Het is positief dat er nu proactief een armoedetoets wordt gemaakt op alle nieuwe sociale rechten zodat we de mattheuseffecten niet meer moeten meemaken, en dat die vooraf worden weggewerkt. Ik mis wel het financiële en budgettaire kader, het engagement van uw collega-ministers. We hebben nu wel een ophijsting gehad van welke rechten er automatisch zullen worden toegekend, maar ik ga ervan uit dat de nodige middelen zullen worden vrijgemaakt om de vooropgestelde doelen te realiseren.

Wat de gekleurde armoede aangaat, ben ik in blijde verwachting. Ook hier zijn we al een tijdje mee bezig, zeker naar vrouwen toe, en uiteraard gaat het hier over een zeer diverse groep. Deze vrouwen maken tweemaal kans op discriminatie, omwille van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, maar ook op de arbeidsvloer, en er is ook de allochtone afkomst zelf. We zullen dus een tandje moeten bijsteken.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, bedankt voor uw uitvoerig antwoord. U maakt het in uw uitleg nog eens duidelijk dat het allesbehalve evident is om werkelijk te komen tot een echte automatische toekenning van alle sociale rechten.

U hebt verwezen naar een aantal praktische bezwaren, zoals de privacy. Dat is juist, maar af en toe wel zouden we wel eens de vraag moeten kunnen stellen – en ik wik mijn woorden – of de privacy altijd als hoogste goed moet worden aanzien. In een aantal gevallen, en zeer specifiek naar mensen die in armoede leven en kansarmen, moet men die privacybescherming misschien iets breder interpreteren, net in het belang van die mensen. Ik weet, minister, dat over wat ik nu suggereer, een aantal specialisten in de privacy op hun achterste poten zullen staan. Maar als ik in de praktijk kijk – en ik houd me vaak bezig met dossiers om rechten te verkrijgen op juridisch vlak –, dan sta ik versteld hoe vlug men zich achter de privacy verschuilt.

Het koppelen van databanken is een ander praktisch gegeven. Het moet me toch van het hart dat dat op relatief korte termijn zou kunnen worden opgelost, op voorwaarde dat de nodige middelen kunnen worden vrijgemaakt.

In een aantal gevallen moet er inderdaad een opportuniteitsbeoordeling gebeuren. Ik zou toch willen opmerken dat, zodra die opportuniteitsbeoordeling is gedaan door de administratie in kwestie, er toch veel vlugger op de bal moet kunnen worden gespeeld. In de praktijk stellen we vast dat het soms toch nog wel heel lang duurt vooraleer men overgaat tot het toekennen van een bepaald recht. We spreken hier over zeer specifieke dossiers.

U bevestigt dat de sociale bescherming zeer complex is. U suggereert om bij bepaalde vormen van regelgeving na te gaan of het mogelijk is om over te gaan tot automatische rechtentoekenning. Minister, ik treed u bij, maar hebben u en uw collega's in deze legislatuur al inspanningen gedaan om zeer specifieke regelgeving – ik verwijs bijvoorbeeld naar de regelgeving over personen met een handicap – onder de loep te nemen?

De federale inventaris zal binnenkort klaar zijn. Kent u de timing? Kunnen wij inzage krijgen in de inventaris?

Voorzitter, de conceptnota is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het is misschien zinvol om ze ook in de commissie eens onder de loep te nemen. Ter voorbereiding van deze

vraag heb ik alle punten eens gelezen en er zijn toch wel een aantal punten waarover discussie kan worden gevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik blijf toch wel wat sceptisch. Op 21 januari 2013 las ik uw bericht en ik dacht: ik heb dat nog gehoord. Ik ben eens gaan snuisteren in Mediargus. Op 21 januari 2010 zegt u, naar aanleiding van de start van het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, dat u in eerste instantie, samen met uw collega van Onderwijs, werk wilt maken van de automatische toekenning van de verhoogde schooltoelage. Op 16 oktober 2009 heeft uw federale collega Courard van de Parti Socialiste hetzelfde gezegd. Hij wil ook een automatische toekenning van sociale rechten. Op 6 juni 2008 heeft staatssecretaris Jean-Marc Delizée, van de PS, dat ook gezegd. Een beetje eerder heeft uw voorganger Frank Vandenbroucke – toen waren er nog maar 22 acties voor de bestrijding van armoede – gepleit voor de automatische toekenning van de studiebeurzen.

Minister, ik wil het wel geloven, maar ik zal het toch eerst moeten zien. Wat ik zo erg vind, is dat de Kruispuntbank – wat ook zeer ingewikkeld was – wel is gerealiseerd. Ik ben zelf vijf jaar OCMW-raadslid geweest. Je kunt uit de Kruispuntbank halen dat mensen die van een leefloon leven en twee weken hebben gewerkt omdat ze echt geen geld meer hadden, geschrapt worden wegens sociale fraude. Dat werkt dan wel. Ik denk dan: allez... Als de hele socialistische familie in het noorden en zuiden van dit land dit gedurende al die jaren zo belangrijk vindt, waarom is het er dan nog niet? Waarom alleen het negatieve en niet het positieve?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mevrouw Vogels, ik ben het eens met u. Ik zal op die nagel blijven kloppen en er iedere dag en ieder jaar aandacht voor vragen. Het is alleen zo dat we vooruitgang kunnen boeken. Het gaat niet alleen over politieke wil, maar ook over het realiseren in de praktijk. Om het te realiseren, zijn er heel veel inspanningen nodig op de verschillende niveaus. Soms moet de regelgeving worden aangepast, om ze simpeler te maken en om de rechten automatisch te kunnen toekennen. Ik geef een voorbeeld. Binnen het Omnio-statuuut zijn er ook al vereenvoudigingen doorgevoerd waardoor een aantal rechten binnen dat statuut automatisch worden toegekend. We gaan daarop moeten inzoomen.

Er zijn al heel wat databanken en de Kruispuntbank verzamelt al heel wat informatie, maar als dienst moet je ook toestemming krijgen om die informatie om bepaalde redenen te mogen gebruiken. Daar is een hele procedure voor, die voor een deel ook wordt getoetst aan de wetgeving op de privacy. Die wetgeving is, zoals mevrouw Dillen ook zegt, niet altijd in het belang van de zwaksten in deze samenleving, maar het is een wetgeving die alle individuen in België dit recht geeft en waarvoor een procedure bestaat om af te zien van dat recht. Die procedures moeten worden gevolgd. Mevrouw Dillen, ik ben het met u eens dat het niet altijd in het belang is van de mensen die afhankelijk zijn en het meest rechtzoekend zijn. Ze zitten voorlopig wel mee in de boot met alle individuen. Ik denk dat die mensen zelfs geen vragende partij zijn om hun privacy te laten prevaleren op het recht om iets automatisch te krijgen. Het is vaak in hun eigen belang dat de databanken met elkaar communiceren. Nog eens: het gaat om rechten voor individuen die in België zijn vastgelegd en waarvoor in de verschillende parlementen reglementen en procedures zijn goedgekeurd.

Het blijft dus werken aan een vereenvoudiging van de regelgeving, aan het opbouwen van data en informatie via unieke gegevensbestanden, aan ervoor zorgen dat de informatie met unieke definities kan worden hergebruikt en aan ervoor zorgen dat de databanken met elkaar mogen communiceren en informatie mogen uitwisselen zodat de andere administraties juridisch correcte informatie krijgen.

Collega's, dit is echt projectmanagement: recht per recht trekken en sleuren. Daarom ben ik zo blij dat mijn collega's in de Vlaamse Regering zich allemaal hebben geëngageerd en dat het geen vrome wensen blijven. Het zijn engagementen die uit de inventaris komen en die

met heel veel kennis van zaken zijn genomen zodat we vooruitgang kunnen boeken. Zal het met één vingerknip gerealiseerd zijn? Neen. Mevrouw Vogels zal mij nog vaak op die nagel horen kloppen. Mevrouw Vogels zal ook op die nagel blijven kloppen. We zullen dat samen moeten blijven doen om vooruitgang te boeken. Ik vind het een belangrijk engagement van de verschillende collega's.

Bij het maken van die inventaris hebben we vastgesteld dat een derde van de rechten nu al automatisch wordt toegekend. Dat is goed nieuws. We beginnen dus niet vanaf nul, maar er is toch nog heel wat 'push en power' van de verschillende niveaus nodig om vooruitgang te boeken. Het is mijn rol om het als een soort van missionaris naar voren te blijven schuiven en er blijvend aandacht voor te vragen.

Mevrouw Franssen, al die rechten zijn toegekend en decretaal bepaald. Er is dus in de begroting rekening mee gehouden en er zijn begrotingsakkoorden voor gemaakt. De rechten zijn destijds zo geconcipeerd dat iedereen die er recht op heeft, dat recht ook krijgt. Het financiële aspect mag voor mij geen excuus zijn om te temporiseren of om het niet te doen. We hebben die rechten goedgekeurd en dat betekent dat iedere Vlaming die aan de voorwaarden voldoet, het recht krijgt. Voor mij is er dus geen reden om niet volle kracht vooruit te gaan.

De initiatieven die genomen worden, ook door collega Bourgeois, om de dienst voor afzonderlijk beheer, op te richten, om de databanken op Vlaams niveau met elkaar te verbinden, om samenwerkingsakkoorden met de Kruispuntdatabank te sluiten, zijn stappen die ons de mogelijkheid bieden om er in de toekomst ook echt gebruik van te maken. Ik ben niet pessimistisch. Ik merk ook dat de Federale Regering vooruit wil. In de periode van de ontslagnemende regering ging er niets vooruit. Toen waren we soms wel wat pessimistisch omdat we voor sommige rechten inkomensinformatie nodig hadden, maar nu voel ik wel dat ook de Federale Regering er een punt van maakt. Ik ben optimistisch dat we stappen vooruit kunnen zetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het jaarboek 'Armoede in België' van 2012

- 748 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stijgende armoede in Brussel

- 762 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over bepaalde resultaten uit het derde jaarboek 'Armoede in België'

- 767 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, minister, collega's, onlangs werd het derde jaarboek over armoede in België voorgesteld. De onderzoekers nemen in het jaarboek geen blad voor de mond en confronteren ons nogmaals met cijfers die dwingen tot actie. 15,3 procent van de Belgen en 9,8 procent van de Vlamingen leeft onder de armoederisicogrens.

Minister, ik wil me focussen op één bepaalde doelgroep. Jongeren blijken een van de nieuwe risicogroepen te vormen: 18,5 procent van de Belgische jongeren leeft in armoede en ook in Vlaanderen loopt een op tien jongeren een verhoogd risico om in armoede terecht te komen.

Steeds meer jongeren doen een beroep op het OCMW en het leefloon. Kinderarmoedebestrijding – en bij uitbreiding jongerenarmoede – is nochtans een van de prioriteiten van deze Vlaamse Regering.

Voorals de kwetsbare positie van werkloze jongeren baart mij zorgen. We zien de jongerenwerkloosheid steeds meer stijgen, terwijl een inkomen uit een duurzame job nog steeds dé hefboom is om uit armoede te geraken en/of te blijven. Het Vlaamse tewerkstellingsbeleid is – ik heb mijn vraag ook gesteld aan minister Muylers – meer en meer aan het evolueren naar een doelgroepenbeleid. Er is een voortschrijdend inzicht dat de afstand tot de arbeidsmarkt hierin een belangrijke rol speelt en dat niet alle mensen blindelings geactiveerd kunnen worden zonder tal van randvoorwaarden.

De armoedetrajecten in het kader van het werkgelegenheids- en investeringsplan worden door de Decenniumdoelen als positief ervaren. Maar het bestaande aanbod is vaak ontoereikend voor mensen in generatiearmoede. Ik focus me dan vooral op jongeren die uit een generatiearm gezin komen en die met heel wat uitsluitingsmechanismen en knelpunten op verschillende levensdomeinen geconfronteerd worden. Er moet ook aan de slag gegaan worden met de binnenkant van mensen in armoede. Een jaar geleden hebben we het WAW-traject (Werk, Armoede en Welzijn) van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen in Aalst bezocht. Er wordt met de drie aspecten – werk, armoede en welzijn – rekening gehouden. Binnen deze trajecten worden mensen niet alleen begeleid tijdens hun loopbaan, er wordt ook aan de slag gegaan met hun gekwetste binnenkant, hun welzijnsproblemen- en vragen. Dit levert de beste garantie om duurzaam verder te participeren aan de arbeidsmarkt. Over deze WAW-trajecten werd in de beleidsbrief Werk 2013 niets vermeld, hoewel er volgens deze beleidsbrief maatregelen genomen zullen worden om het domein Werk, Welzijn en Armoede op elkaar af te stemmen.

Ik had graag van u, als coördinerend minister, vernomen welke bijkomende acties u zult ondernemen om armoede bij jongeren aan te pakken. Welk beleid plant u in samenwerking met de minister van Werk Muylers om de armoede bij werkloze jongeren tegen te gaan? Zullen armoedetrajecten zoals het WAW-traject worden geïntensifieerd? Kunt u een stand van zaken geven van deze trajecten? Plant u een overleg met uw federale collega's om het federaal en Vlaams beleid op elkaar af te stemmen? U verwijst zelf naar de interministeriële conferentie waar verschillende thema's rond armoede kunnen worden geagendeerd. Zult u de toenemende armoede bij jongeren en de jongerenwerkloosheid agenderen op de volgende Interministeriële Conferentie Maatschappelijke integratie?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, net als mevrouw Franssen en mevrouw Dillen heb ik toch wat vragen over de cijfers uit het jaarboek, vooral wat Brussel betreft. Blijkbaar breidt de armoede in onze hoofdstad zich razendsnel uit.

Zo leven 54.000 Brusselaars van een leefloon, wat ruim een kwart is van alle Belgen die een leefloon hebben. Dat betekent een stijging van maar liefst 62 procent op acht jaar tijd. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest krijgt slechts een derde van de leefloontrekkers sociaal-professionele begeleiding. Bovendien is een op drie Brusselaars arm, wat ook gevolgen heeft voor de scholingsgraad, de onderwijsbetrokkenheid en de groeiende werkloosheid, die vooral bij de jongeren hard toeslaat. Een op de drie Brusselse jongeren is immers werkloos.

Staatssecretaris voor Armoedebestrijding Maggie De Block stelde in september van vorig jaar een Federaal Plan Armoedebestrijding voor om de armoede over het hele land aan te pakken, waar u via verschillende doelstellingen ook bij betrokken bent. Ik citeer uit de beleidsbrief: “De institutionele situatie verplicht tot een intensieve samenwerking tussen de verschillende overheden en actoren om tot een efficiënt armoedebestrijdingsbeleid te komen. Vlaanderen wil daarin haar verantwoordelijkheid opnemen.” Ook in 2013 beloofde u ten slotte actief aan het Permanent Overleg Armoedebestrijding Brussel deel te nemen.

Meer cijfers en meer uitleg zijn niet nodig. De toestand is voor Brussel niet rooskleurig. Minister, vindt u dat u vanuit uw armoedebestrijdingsbeleid voldoende aandacht aan Brussel kunt besteden? Hoe evalueert u de werking van het Federaal Plan Armoedebestrijding? Welke concrete acties vloeien er voort uit het Permanent Overleg Armoedebestrijding Brussel? Hoe evalueert u dit permanent overleg?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, de cijfers in het derde Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting 2012 bevestigen dat de crisis de armoede versterkt, met name bij kwetsbare groepen. Mevrouw Franssen is er al uitvoerig op ingegaan en ik zal het niet herhalen.

Het jaarboek zet de voornaamste armoede-indicatoren op een rij. Een zeer merkwaardige vaststelling is dat de auteurs van het jaarboek erop wijzen dat de eerste onderbouwde schatting van veertig jaar geleden al inschatte dat 13,5 procent van de inwoners van dit land in armoede leeft en dat alle latere studies tot gelijkaardige cijfers komen. De auteurs waarschuwen dat de kwetsbaarheid van de meest getroffen groepen toeneemt door de crisis en ze vrezen dat de cijfers nog gaan verslechteren. De sociale afkomst weegt zeer zwaar door. Ook de digitale kloof wordt aangekaart en vormt volgens de auteurs de hedendaagse variant van het analfabetisme.

Uit de resultaten blijkt opnieuw dat het beleid ter bestrijding van de armoedeproblematiek in dit land en in Vlaanderen er niet in slaagt oplossingen aan te reiken en de armoedeproblematiek fundamenteel te doen dalen. Ik wil u daarom graag een aantal vragen stellen.

U kent de cijfers en de voorstelling van dit jaarboek – althans daar ga ik van uit, en daar twijfel ik ook niet aan. De merkwaardige vaststelling is dat de armoedeproblematiek de voorbije veertig jaar te gronde eigenlijk weinig of niet op een positieve wijze is geëvolueerd. Uit dit resultaat moeten we de conclusie trekken dat het beleid op dit vlak gedurende al die jaren heeft gefaald. Wat is uw standpunt over deze vaststelling?

Een van de conclusies is ook dat van een structurele aanpak of van een substantiële inhaaloperatie voor mensen in armoede nog lang geen sprake is. Minister, bent u bereid om na deze nieuwe resultaten, die opnieuw bevestigen dat de problematiek te gronde niet wijzigt, het beleid te herbekijken, het te wijzigen en te onderzoeken op welke wijze het armoededossier in Vlaanderen eindelijk op een structurele wijze kan worden aangepakt? Met andere woorden: op welke wijze zal er een substantiële inhaaloperatie worden gewaarborgd?

In het jaarboek wordt ook gesteld dat het beleid nog altijd veel te weinig aandacht besteedt aan de digitale kloof. Wat gaat u vanuit uw bevoegdheid als minister van Armoedebeleid doen om het beleid ter zake bij te schaven? Zijn er al initiatieven genomen, en welke bevoegde ministers werden bij deze initiatieven betrokken?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vragen en meer bepaald bij het aspect dat collega Franssen heeft aangehaald: het WAW-traject. Ik heb daar al een actuele vraag over gesteld – u zult zich dat nog herinneren, minister – en ook naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief heb ik dat al aangekaart. U hebt me toen doorverwezen naar minister Muyters, die daar een voortrekkersrol in speelt.

Ik heb hem daarover in de commissie op 13 december 2012 een specifieke vraag gesteld. Ik ben toch wel op mijn hoede, want – en ik weet niet of collega Franssen daarvan op de hoogte is – de minister heeft toen geantwoord dat het WAW-traject op zich niet zal worden voortgezet, maar zal worden opgenomen in het experiment werk-welzijnstrajecten (W²). Ook het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP) zal daaronder vallen. Alles wordt dus daarin geïntegreerd. Ik heb toen ook al opgemerkt dat het misschien nuttig zou zijn om daar duidelijk over te communiceren zodat iedereen weet dat er maar één project meer overblijft,

ook de mensen uit Aalst en Antwerpen. Dat WAW-traject was deels gefinancierd met Europese middelen.

Blijft dan nog de vraag of het nieuwe project, het enige dat nog overblijft, W², ook zal worden gefinancierd met Europees geld. Daar heeft minister Muyters niet op geantwoord. Misschien, minister, hebt u daar een antwoord op, en hebt u een duidelijker beeld van wat er nu verder zal gebeuren. Dit is inderdaad een zeer praktisch voorbeeld van hoe resultaatgericht dergelijke projecten wel kunnen zijn. Ik had echt wel graag vernomen of het op die manier verder kan dan wel of we iets totaal nieuws krijgen en wat daarvan dan de modaliteiten zijn.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, Ik sluit mij aan bij de vragen van de collega's, in het bijzonder bij de vraag van collega Segers over de armoedebestrijding in Brussel. De heer Segers heeft een terecht beeld geschetst van de situatie in onze hoofdstad. Ik heb daar twee concrete vragen bij. Mijn eerste vraag had ik ook bij de eerste reeks vragen kunnen stellen, over de automatische toekenning van rechten. Minister, ik verwacht geen antwoord in detail, maar ik wil er even op wijzen dat een aantal elementen van de vijftien topics die u aanhaalde bij de automatische toekenning van de rechten, heel moeilijk toepasbaar zullen zijn binnen Brussel om technische redenen. Een aantal topics hebben te maken met gewestmateries, andere met gemeenschapsmateries. Er zullen dus zeker drempels bij zijn. Minister, ik vroeg me af of u bij dit dossier van automatisering van rechten een bijzondere Brusseltoets toepast om te weten welke van die rechten al dan niet automatisch technisch toepasbaar zijn binnen de hoofdstad.

Ik wil ook aansluiten op de vragen van collega Segers over het federaal plan armoedebestrijding en bij het permanent overleg armoedebestrijding Brussel. Minister, kunt u ons een laatste stand van zaken geven van concrete Vlaamse projecten, geïnitieerd vanuit de Vlaamse Regering, binnen onze hoofdstad? Ook die projecten kunnen mee het verschil maken.

Ik moet me nu verontschuldigen, want ik moet naar een andere commissie, maar ik zal het antwoord van de minister heel aandachtig lezen in het verslag van de commissie.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, we zijn uiteindelijk terecht gestart met bijkomende acties om de armoede bij jongeren aan te pakken. We zijn het er allen over eens dat een job een heel belangrijk gegeven is om uit de armoede te geraken en om zichzelf als individu te ontplooien. Het is dus heel belangrijk en een eerste vereiste om met goede kwalificaties op de arbeidsmarkt te komen. Ik wil ook nog eens herhalen dat we voor het eerst sinds 2008 een daling in de ongekwalficeerde uitstroom hebben, wat ik op de persconferentie van het Vlaams jaarboek al aangaf. Het is echter zeker nog geen spectaculaire daling. Het moet dus nog een pak beter.

Mijn collega-ministers Smet en Muyters werken samen aan een actieplan rond vroegtijdige schoolverlaters met als doel zo veel mogelijk preventief en remediërend te werken. Ik schrijf me volledig in, en als Vlaamse Regering schrijven we ons volledig in in het Europese beleid ter zake. Werken aan de schooluitval begint niet in het middelbaar onderwijs, maar begint in de kleuterklas of zelfs al vroeger. De ervaring en heel wat wetenschappelijk onderzoek leert ons dat. Daarom hebben we vanuit de regering alles ingezet op kleuterparticipatie en hebben we zeer duidelijke keuzes gemaakt in deze krappe budgettaire tijden om die intensieve toeleiding en kleinere kleuterklassen mogelijk te maken, om ook daar de kwaliteit van de begeleiding en de kwaliteitsvoorwaarden voor een goede werking te organiseren.

Met het kinderactieprogramma zetten we bovendien in op de eerste levensjaren van het kind, omdat wetenschappelijk onderzoek de nadruk legt op de eerste kinderjaren. Hoe het kind opgroeit, de omstandigheden, hoe het kind gestimuleerd wordt, dat alles heeft heel duidelijk een invloed op de attitudes en de vaardigheden die het kind later als volwassene zal hebben, hoe sterk hij zal zijn als individu om aan zijn eigen positie te werken en weerbaarder tegen de armoede te zijn.

Vlaanderen is geen eiland. Net zoals in de rest van Europa, stijgt de werkloosheid ook bij ons. We proberen daar – samen met de Federale Regering – in Vlaanderen iets aan te doen, onder andere door de werkinlevingsplaatsen specifiek voor die jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in de dertien centrumsteden waar we met een concentratie van armoede en jongerenwerkloosheid zitten.

Daarnaast worden de individuele beroepsopleidingen elk jaar verder uitgebreid. We spreken hier over een budget van 3,6 miljoen euro in 2012. Daarbovenop komen ook nog de integrale trajecten voor mensen in armoede en de werk-welzijnstrajecten. In 2013 zullen minimaal 750 nieuwe werk-welzijnstrajecten worden opgestart. Deze maatregelen zijn niet specifiek op jongeren gericht, maar ook zij kunnen hier gebruik van maken.

Ten slotte werd in het loopbaanakkoord het engagement genomen om een sluitend bereik naar deze doelgroep vanaf de schoolverlaters van 2012 te realiseren, aangepast aan de timing van het jeugdwerkplan. Deze acties worden concreet vanaf dit jaar opgestart. Het gaat hierbij om duizend werkervaringsprojecten voor ongekwalficeerde jongeren en duizenden plaatsen voor werkplekieren. Werkplekieren is een belangrijk instrument om de transitie tussen school en arbeidsmarkt vlot te laten verlopen en de kansen op duurzame tewerkstelling te verhogen. Ondertussen werd ook al met de Federale Regering een overeenkomst bereikt over de toepassing van de instapstages in Vlaanderen, die opnieuw veel mogelijkheden bieden voor jongeren.

Ik heb in mijn antwoord op de vorige vraag al aangegeven welke initiatieven al genomen zijn en welke acties nog zullen starten onder de bevoegdheid van mijn collega-minister Muylers.

Met betrekking tot de WAW-trajecten wil ik verwijzen naar de toelichting hierover die mijn collega-minister Muylers in de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie heeft gegeven op 13 december 2012 als antwoord op de vraag om uitleg van mevrouw Van der Borgh over de veralgemening van de WAW-trajecten.

Ik citeer minister Muylers: er “werd bij het project in Aalst geëxperimenteerd met het werk-welzijnstrajecten voor personen in armoede. Er was ook een project in Antwerpen. Het ging telkens om een beperkte groep, met verschillende situaties, maar ook met een verschillende aanpak. In Aalst speelt de generatiearmoede meer mee. Daarom heeft men er daar voor gekozen om dat uit te besteden – te tenderen – met ervaringsdeskundigen die er zijn op de markt. In Antwerpen gaat het meer om een grootstedelijke context. Daar zijn het specifieke consultants van de VDAB, die vertrouwd zijn met de welzijnssector, die het project hebben ondernomen.

De resultaten van deze twee projecten – Aalst en Antwerpen – tonen in de eerste plaats aan dat het mogelijk is om personen die zo ver verwijderd zijn van de arbeidsmarkt, toch stappen naar werk te laten zetten. Het is eigenlijk meer dan alleen stappen naar werk, want men mag niet alleen meten in werk. Dankzij die trajecten waren er ook vervolgtrajecten mogelijk, bijvoorbeeld inzake beroepsopleiding. Mensen die oorspronkelijk niet voor een beroepsopleiding in aanmerking kwamen, en die dit traject hebben gevolgd zijn zo toch op het spoor gezet om die beroepsopleiding te volgen, zodat dat hen sterker zal maken om later werk te vinden. Dat is dus ook positief. Uit de projecten kunnen we ook concluderen dat het essentieel is dat de VDAB samen met andere partners kan samenwerken om op deze manier maatwerk in de begeleiding te bieden.”

Collega Muylers vervolgt: “Het volgende dat ik naar voren wil brengen, is iets waar u zelf al aan hebt gerefereerd. We hebben effectief ook binnen andere projecten, waar niet-arbeidsmarktgerelateerde drempels worden geremedieerd – de MMPP’s (medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek) –, dezelfde belangrijke vaststelling gedaan. Wat u voorstelt, heb ik besproken met mijn collega-ministers bevoegd voor het welzijn en de sociale economie: de ministers Vandeurzen en Van den Bossche. We werken aan een W²-decreet, zodat de burgers optimaal kunnen participeren aan de maatschappij, ongeacht hun uitkering.

Vorig jaar is de conceptnota in de Vlaamse Regering goedgekeurd, en we werken dit verder uit. In die uitwerking komt natuurlijk het kostenplaatje aan bod, en zal de vraag naar het mogelijke gebruik van ESF-middelen (Europees Sociaal Fonds) worden bekeken. U hebt dus gelijk, en wij integreren ook daadwerkelijk deze elementen met elkaar, wat belangrijk is.

Ondertussen zitten we natuurlijk niet stil. We nemen de ervaring van Aalst en Antwerpen mee in de trajecten voor personen in armoede die we over heel Vlaanderen uitrollen. Dat is waarschijnlijk wat minister Lieten bedoelde. In het kader van het werkgelegenheids- en investeringsplan hadden we op jaarbasis in een budget voorzien van 300 tot 450 werk-welzijnstrajecten voor personen in armoede. Vanaf 2013 is daar een verder groeipad afgesproken van tussen 750 en 1200 armoedetrajecten, die we zullen proberen in te vullen. Dat is dus een behoorlijke stijging. We zullen dat opnieuw doen met een tender voor het groepsluit, en we zullen dat in alle provincies doen. De tender is binnengehaald door Randstad Diversity, behalve in Antwerpen, waar vzw WEB die zal invullen.”

Minister Muylers voegde er nog aan toe dat WIP, WAW en W² geïntegreerd zullen worden in W². W² heeft immers als doelstelling een decreet te hebben om een alomvattende aanpak voor de werk-welzijnstrajecten mogelijk te maken, onafgezien vanuit welke hoek de welzijnsbenadering komt, en wat ook de problematiek is.

Zoals ik al op eerdere vragen heb geantwoord, is het voor mij essentieel om met mijn federale collega's in overleg te gaan over het armoedebeleid, zodat het Vlaamse en het federale beleid elkaar kunnen versterken. Dit geldt uiteraard voor alle aspecten van het armoedebeleid, dus zeker ook voor jongeren in armoede. Wat betreft het domein Werk werden ook al belangrijke afspraken gemaakt tussen Vlaanderen en het federale niveau over de inpassing van de federale instapstages in het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. Dat is een belangrijke oefening geweest, die tot resultaat leidt. Ook op andere verticale beleidsdomeinen wordt er ingezet op samenwerking en complementariteit.

De armoede bij jongeren zal ik agenderen op een van de volgende werkgroepen armoede die binnen de interministeriële conferentie actief is.

Een aantal leden hebben vragen gesteld over Brussel. Er wordt inderdaad terecht gewezen op de schrijnende armoedecijfers in onze hoofdstad en op de institutionele situatie die het niet altijd gemakkelijk maakt om de armoede doeltreffend aan te pakken. Naast de algemene maatregelen op het vlak van armoedebestrijding – die ook voor Brussel gelden – besteed ik ook bij het toekennen van subsidies specifieke aandacht aan Brussel.

Dat was onder andere het geval bij de subsidieverdeling voor de projectoproep Lokale Kinderarmoedebestrijding, voor de projectoproep Ouderen en Armoede, voor de gesloten projectoproep Stimulering en Participatie Jeugdbewegingswerk, en voor de projectoproep Preventieve Gezinsondersteuning, met bruggen naar het onderwijs. We hebben iedere keer een specifieke invalshoek van Brussel genomen, zodat op die manier zeker en vast projecten van Brussel in aanmerking zouden kunnen komen en ook gehonoreerd werden. Is dat voldoende? Wellicht niet. In ieder geval zal ik ook in 2013 de nodige aandacht besteden aan Brussel. Ik zal dat telkens doen in samenspraak met minister Smet, die daar ook een beleidsverantwoordelijkheid draagt.

Het federale plan werd pas in september 2012 voorgesteld. Ik vind het te vroeg, collega's, om dit plan te evolueren naar effectiviteit. Een aantal belangrijke punten die ook raakvlakken hebben met ons beleid, zijn onder meer de aandacht voor de automatische rechtentoekenning. Dat staat ook federaal als prioriteit, in het bijzonder het OMNIO-statuuut. Ik ben ook heel blij met de prioriteit die aan kinderarmoede word geschonken, en ook daar is er het engagement om een federaal plan kinderarmoedebestrijding op te maken. De armoedemonitor zal worden ingezet als instrument ter sensibilisering en om proactief te werken, iets waar wij ook vanuit Vlaanderen veel prioriteit aan schenken. Daarnaast zijn er ook een aantal zeer concrete maatregelen genomen ter versterking van het Vlaamse beleid, zoals de maatregelen voor

werkcreatie, de instapstages, de uitbreiding van het contingent van de artikel 60'ers, de verbetering van de informatie waarin de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) voorziet aan werkzoekenden. In het federaal plan wordt eveneens het belang van de interministeriële conferentie onderstreept, en de werkgroepen die in dat kader zijn opgericht. Voor Vlaanderen is de belangrijkste werkgroep Armoede. In deze werkgroep worden alle verschillende deelthema's van deze problematiek regelmatig besproken.

Daarnaast gaat in het federaal plan ook veel aandacht naar de inzet van ervaringsdeskundigen armoede en sociale uitsluiting in de federale overheidsdiensten, wat toe te juichen valt. Er zijn ook aandachtsambtenaren armoede om ook de armoedebestrijding transversaal te integreren voor alle relevante beleidsdomeinen, ook een actie die wij ondernemen, en waar we elkaar complementeren. Door de verankering van het netwerk van federale armoedeambtenaren in het koninklijk besluit zal het vrijblijvende karakter van dat netwerk ook opgeheven worden en geformaliseerd. Alle betrokken ministers zullen voor hun departement een armoedeambtenaar aanduiden. Ook hier, in dit federale plan, zien we dat Brussel bijzondere aandacht krijgt.

Ik ben daar dus globaal positief over, en zal alle kansen aangrijpen om samen te werken met de federale collega.

Het permanent overleg Armoedebestrijding Brussel is in eerste instantie een uitwisselingsorgaan dat noodzakelijk is om afstemming en coördinatie te kunnen bereiken. Dit jaar heeft permanent overleg Armoedebestrijding Brussel gezorgd voor de voorbereiding van en de opmaak van het Brussels armoedebestrijdingsplan. In dit plan, met ook als focus jongeren in armoede, worden maatregelen en initiatieven opgenomen die in dit kader worden ingezet. Ook wij vanuit Vlaanderen hebben via onze administratie bijgedragen tot de opmaak van dit plan. Daarnaast is er ons eigen Vlaams actieplan waarin heel wat maatregelen staan opgenomen die ook betrekking hebben op Brussel. Ik wil in ieder geval ook daar kijken hoe we die twee rapporten verder gecoördineerd kunnen blijven aanpakken, en ik kan dat zeker opnemen in de voortgangsrapportage in het rapport dat wij in april aan het parlement zullen voorleggen.

Mevrouw Dillen, u zegt dat het beleid de voorbije jaren gefaald heeft. Ik verwijs naar het antwoord dat ik heb gegeven bij uw interpellatie over het Vlaams Jaarboek. Het is een feit dat de socio-economische toestand van Vlaanderen, België en Europa, gebukt gaat onder de effecten van de financiële crisis eerst en de economische crisis nadien. Die hebben diepe wonden geslagen en blijven nazinderen. We zien dat met de sluiting van de Fordfabriek, ArcelorMittal, en zo veel andere, kleinere, bedrijven, die op hun beurt ook allemaal voor werkgelegenheid zorgen. Zij halen niet altijd het grote nieuws maar plaatsen ook opnieuw gezinnen voor problemen. Ik ben het dan ook in grote lijnen eens met de analyse van het Jaarboek dat de armoedeproblematiek hardnekkig is en dat we ondanks alle goede maatregelen de armoedeproblematiek nog niet hebben weggewerkt.

Veel cijfers zijn niet nieuw. Ze worden regelmatig in het parlement uitgebreid toegelicht. We moeten de cijfers wel correct plaatsen. Met 9,8 procent armoede in Vlaanderen bekleden we momenteel de tweede beste plaats in Europa. Ik ben het dus niet eens om voortdurend te zeggen dat we er niet in slagen om armoede uit te bannen. Onze sociale structuren, onze sociale zekerheid en alle maatregelen die op de verschillende niveaus worden genomen – lokaal, Vlaams, federaal – houden, ondanks de crisis, toch heel wat gezinnen uit de armoede. We zien wel dat armoede steeds nieuwe gezichten krijgt, bijvoorbeeld eenoudergezinnen met een specifieke armoedeproblematiek. Het gaat niet om generatiearmoede, maar het gaat om mensen die omwille van een specifieke situatie, van hun socio-economische positie dicht bij de armoede komen. Er duikt gekleurde armoede op. Er is stijgende vereenzaming bij ouderen hoewel het armoederisico bij ouderen afneemt dankzij de maatregelen uit het verleden over de minima bij de pensioenen. Het gaat niet enkel om geld maar ook om geïsoleerd zijn, om niet altijd toegang te hebben tot de hulpkanalen die er zijn. We moeten dus altijd correct de cijfers analyseren om op basis daarvan goed te weten waarop we verder moeten inzetten.

Ik verwijs ook naar de vele maatregelen die zijn opgenomen in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) en het Actieprogramma Kinderarmoede. Het is een duidelijke keuze van mij en van de Vlaamse Regering om in deze legislatuur hierop te focussen. Als we naar de armoedecijfers kijken, zien we in elk geval zeer duidelijk dat de armoede stijgt. Naast de algemene cijfers – die redelijk constant blijven en waarmee we in vergelijking met Europa niet slecht scoren –, stijgen de cijfers voor specifieke groepen wel schrikbarend. De cijfers voor kinderarmoede hebben ook een relatie met de cijfers voor gekleurde armoede – dat hebben we hier ook al verschillende keren besproken – die ook stijgen. Het gaat over grote gezinnen in de grote steden, met een minieme werkzaamheidsgraad van de ouders.

Armoede is niet enkel een kwestie van geld, maar het is een complexe combinatie van achterstellingen. Die achterstellingen zijn niet met één wonderoplossing spectaculair opgelost.

Ik geloof ook niet in tabula-rasastrategieën die alles van tafel vegen. Ik blijf dus inzetten op structurele maatregelen en in de structurele aanpak die we geïntegreerd en gecoördineerd in de Vlaamse Regering uitwerken. Iedere minister moet er in zijn eigen beleidsdomein op inzetten, complementair aan elkaar, in het VAPA. Ik wil ook voldoende ruimte creëren voor nieuwe ideeën. Dat doen we met projectoproepen. Rond het thema kinderarmoede hebben we een studiedag georganiseerd met experts uit binnen- en buitenland om na te gaan welke aanbevelingen we nog kunnen doen. Ik zal er ook op blijven inzetten.

Ik ben het dan ook niet eens met mevrouw Dillen dat er niet structureel en op lange termijn wordt gewerkt. Ik denk dat we die keuze nu net wel uitdrukkelijk maken.

Voor het analfabetisme verwijs ik naar het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen, dat onlangs is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit plan gaat ook over ICT-geletterdheid en bevat ook acties die nodig zijn om de digitale kloof te overbruggen. Het is bijgevolg een versterking van de acties die hierover opgenomen zijn in het VAPA.

Het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen bevat acties die onder verschillende bevoegde ministers vallen. Zo gaat een van de acties over de opname van e-inclusie als Vlaamse beleidsprioriteit in het ontwerp van het uitvoeringsbesluit van het nieuwe decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid, een bevoegdheid van mijn collega-minister Schauvliege.

Ikzelf ben verantwoordelijk voor het betrekken van het Netwerk tegen Armoede bij de bestrijding van de digitale kloof. Ik zorg ook voor een uitrol van de openbare computerruimtes bij de verenigingen waar armen het woord nemen, zodat eind 2014 in totaal 25 van dergelijke ruimtes met begeleiding door opgeleide mensen in armoede zelf, actief zijn over heel Vlaanderen en Brussel.

Ook mijn collega-minister Smet is vanuit zijn bevoegdheid voor Onderwijs en Vorming betrokken. Ten slotte is ook mijn collega-minister Muyters betrokken voor zijn bevoegdheid over de VDAB, waar eveneens rond de problematiek van laaggeletterdheid in al zijn aspecten gewerkt wordt.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Dat het WIP en WAW geïntegreerd zijn in W², is niet mijn bekommernis. Mijn bekommernis is vooral om de deskundigheid die vanuit Aalst gegroeid is, om generatiearmen naar een duurzame job te begeleiden en rekening te houden met de binnenkant van armoede, niet verloren te laten gaan. In welke tool dit wordt aangewend, maakt mij eigenlijk niet uit. De problematiek op zich moet worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord, zeker ook voor de insteek rond Brussel. De institutionele situatie daar maakt het niet altijd makkelijk, zeker niet voor deze materie.

Ik verwijs even naar uw inleiding, met betrekking tot de bekende cirkel van opleiding en al dan niet jobkansen en de manier van daarmee om te gaan. Dit is het specifieke probleem van Brussel, waar u niet verantwoordelijk voor bent en ook minister Smet niet. Er zullen in ons gewest de nodige inspanningen voor moeten gebeuren.

Het stemt me wel tevreden dat u zegt dat er inderdaad al acties zijn ondernomen die op het terrein hun gevolgen zullen hebben. Verder heb ik onthouden dat er in april een voortgangsrapportage komt waar we nog vragen over specifieke accenten voor Brussel kunnen stellen. Ook over het federale plan zullen we in de toekomst nog vragen kunnen stellen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar sta me toe om te zeggen dat uw antwoord mij ontgoochelt. Ik heb nog nooit in deze commissie – vandaag niet en ook niet naar aanleiding van andere besprekingen – gezegd dat deze Vlaamse Regering en u in het bijzonder, niets onderneemt of gedaan heeft voor armoedebestrijding. Dat zou ook niet correct zijn.

U kunt er wel niet omheen dat de armoedeproblematiek niet structureel wordt aangepakt. De cijfers in Vlaanderen zijn beter dan de Belgische, maar als we lezen dat er gedurende veertig jaar eigenlijk weinig is veranderd in de cijfers – in positieve zin –, dan is dat toch wel een bewijs dat het niet alleen met de sociaal-economische crisis te maken heeft, maar dat er ook andere factoren meespelen.

Het zou ons veel te ver leiden om daar uitvoerig op in te gaan. Naar aanleiding van het VAPA – ik neem aan dat de bespreking nog voor het paasreces zal plaatsvinden – zullen we de gelegenheid krijgen om er wel uitvoerig op in te gaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opsluiting van primo-delinquenten in de jeugdgevangenis van Tongeren - 654 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik stel deze vraag naar aanleiding van een artikel in de krant. Ik wil graag horen wat de stand van zaken is. We hebben vernomen dat federaal minister van Justitie Turtelboom beslist heeft om in de jeugdgevangenis van Tongeren opnieuw volwassenen op te sluiten. Dit zou passen in de opvulling van vrije plaatsen zodat de overbevolking in de gevangenissen kan worden aangepakt.

De oude gevangenis van Tongeren werd in 2009 omgevormd tot jeugdgevangenis waarbij op de eerste verdieping in negentien cellen is voorzien als extra capaciteit voor jongeren uit de gesloten federale instelling van Everberg. Omdat die cellen blijkbaar zelden worden gebruikt, heeft minister Turtelboom nu beslist om deze cellen te gebruiken voor jonge misdadigers die voor het eerst in de gevangenis terechtkomen, de zogenaamde primo-delinquenten.

Minister, ik wil de collega's aanraden om de gevangenis van Tongeren eens te bezoeken om zich van de situatie daar te vergewissen.

Heeft minister Turtelboom hierover met u overleg gepleegd? Is het effectief zo dat die cellen zelden moeten worden gebruikt als buffer voor de opvangcapaciteit van de gesloten federale instelling van Everberg?

Zullen deze primo-delinquenten afgescheiden worden van de jeugddelinquenten tijdens activiteiten? Zullen zij dezelfde begeleiding krijgen als de jeugddelinquenten? Zo ja, zal Vlaanderen hiervoor bijkomende middelen krijgen van de federale overheid?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Mevrouw De Wachter, in deze materie lijkt het me vrij logisch dat er overleg heeft plaatsgevonden. Het lijkt me onmogelijk dat dit niet zo zou zijn. Ik verwacht niets anders. Het lijkt me de logica zelfe.

Het is natuurlijk belangrijk dat er in deze materie wordt gezorgd voor een scheiding tussen die leeftijdsgroepen. Ik ga ervan uit dat daar rekening mee is gehouden voor een aantal praktische zaken. Minister, mogen we erop rekenen dat dit in elk geval toch is besproken en dat we daar dus gerust in kunnen zijn?

Mevrouw Else De Wachter: Ik stel een vraag aan de minister om een zicht te krijgen op de situatie. Het lijkt me belangrijk dat iedereen die gevangenis eens bezoekt om te weten dat dit in de praktijk niet zo evident is. Mijnheer Gysbrechts, ik veronderstel dat u bepaalde ambities hebt, maar ik wil de vraag toch stellen aan de minister.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit me aan bij de terechte zorg van mevrouw De Wachter.

Minister, ik ben verrast door het feit dat er in de gevangenis van Tongeren blijkbaar continu plaatsen open zijn. Zou het mogelijk zijn om de recente cijfers daarover te krijgen? Zijn er recent nog tekorten geweest? We horen immers nog altijd klachten van de jeugdrechters over het capaciteitsprobleem. Maar in de jeugdgevangenis zouden er blijkbaar regelmatig open plaatsen zijn.

Wie daar al is geweest, weet dat het niet altijd evident is om te zorgen voor een volledige afzondering tussen de primo-delinquenten en de jongeren die daar zijn geplaatst in het kader van de jeugdgevangenis. Mijnheer Gysbrechts, u zegt dat u ervan uitgaat dat dit wel zo al zijn, maar zo evident is dat niet.

Minister, tot welke leeftijd gaan die primo-delinquenten die minister Turtelboom daar wil laten plaatsen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Minister Turtelboom heeft, voorafgaand aan haar beslissing, met ons overleg gepleegd over het plaatsen van primo-delinquenten in het federaal gesloten centrum Tongeren.

Het engagement van minister Turtelboom om de buffercapaciteit voor Everbergjongeren in het federaal detentiecentrum van Tongeren te behouden en alle mogelijke maatregelen te treffen zodat de taak van het Vlaamse team in optimale omstandigheden en met gescheiden opvang tussen beide groepen kan gebeuren, was voor ons essentieel om akkoord te gaan.

Dankzij de uitbreiding van het federaal detentiecentrum De Grubbe naar veertig plaatsen worden er nog maar weinig jongeren geplaatst in Tongeren. Concreet werden er in 2012 zeven jongeren door de jeugdrechter geplaatst in Tongeren op basis van de Everbergwet, waarvan zes minderjarigen voor een termijn van vijf dagen.

Het federaal detentiecentrum van Tongeren is bestemd voor jongeren die minderjarig zijn en uit handen gegeven zijn, voor meerderjarigen die als minderjarige uit handen gegeven zijn, voor minderjarige jongeren die geplaatst zijn in de buffercapaciteit volgens de Everbergwet en sinds kort ook voor meerderjarigen die behoren tot de groep van de primo-delinquenten. Minister Turtelboom richt zich hierbij tot de jongvolwassenen. Ik veronderstel dat het dan gaat over ongeveer 23 jaar als een indicatieve leeftijd. Mijn parate kennis als voormalig minister van Justitie doet me daartoe besluiten.

De minderjarigen zullen gescheiden worden opgevangen van volwassenen. Dat zal echter niet verhinderen dat er contact zal zijn tussen de minderjarigen en volwassen uit handen gegeven jongeren en primo-delinquenten. Minister Turtelboom benadrukte dat dit de uitsluitende

verantwoordelijkheid is van de federale overheid. We zullen de situatie in Tongeren goed opvolgen en desgevallend de minister van Justitie aanspreken op de door haar aangegane engagementen.

De groep van primo-delinquenten krijgt een hulp-en dienstverleningsaanbod volgens de bepalingen van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden. Vlaanderen krijgt hiervoor geen bijkomende middelen van de federale overheid, wat nooit het geval is in dit kader.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Wat me blijft verontrusten, heeft niet specifiek met Vlaanderen te maken. U zegt dat de zaak zal worden opgevolgd en dat dit ook de afspraak is. Het zou goed zijn dat wij daarvan op de hoogte worden gebracht. De verantwoordelijkheid ligt bij de federale overheid maar de gevolgen zijn wel voor de Vlaamse jongeren. We moeten dan ook waakzaam blijven. Ik vraag u dan ook om deze commissie verder op de hoogte te houden van de evolutie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van bouwprojecten door het VIPA - 403 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik wil u een vraag stellen die me al herhaaldelijk is gesteld vanuit het werkveld. Blijkbaar is een probleem dat in essentie vrij eenvoudig te duiden is. Lokale besturen moeten binnen de VIPA-regeling (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) een voorfinanciering doen van vaak heel significante bedragen wanneer het gaat over de infrastructuur die daarmee wordt gefinancierd. Het VIPA voorziet in een compensatie voor die voorfinanciering. Maar de intrest die men daar als referentie hanteert, stemt niet overeen met wat de markt vandaag aanrekent aan de ontleners. Vandaag gebruikt men de gemiddelde lineaire obligatie (OLO) op tien jaar verhoogd met 15 basispunten als referentie, terwijl de meeste leningen worden afgesloten op vijftien of twintig jaar. Dat betekent dat er in de praktijk een hogere intrest wordt aangerekend aan die lokale besturen dan die waarvoor zij worden gecompenseerd door het VIPA.

In de praktijk komt een subsidiebelofte van 60 procent een pak lager te liggen dan oorspronkelijk begroot. Dat is vervelend omdat het problemen biedt inzake voorspelbaarheid. Door de onvoorspelbaarheid moet men de haalbaarheid van sommige projecten evalueren, wat vaak leidt tot een negatieve beslissing. Op die manier krijgt men een vertekend beeld: er worden aanvragen gedaan, maar aan het einde van de rit kan men het project slechts gedeeltelijk of zelf niet realiseren. Dat maakt het niet gemakkelijk om een planning te volgen.

Minister, erkent u dat er vandaag een verschil bestaat tussen de referentie-intrest die door het VIPA wordt gehanteerd en de gangbare marktprijzen? Hoe schat u de gevolgen daarvan in inzake financiële impact maar ook inzake haalbaarheid van aangevraagde projecten? Welke maatregelen acht u nodig om de referentie-intrest en de marktintrest beter op elkaar af te stemmen om aan dit probleem tegemoet te komen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik sluit me aan bij deze interessante vraag. Deze vraag klinkt vrij technisch, maar is mij ook al ter ore gekomen. Die 60/40-verhouding zoals ze is voorgeschreven, klopt niet. Mijn vraag is of het dan enkel over die intresten gaat dan wel of daar nog andere elementen in spelen.

Over welke verhoudingen spreken we effectief? Het voornemen is een 60/40-verhouding maar spreken we dan over 55/45 of over 50/50? Ik wil daar graag een zicht op krijgen omdat op basis daarvan conclusies moeten worden getrokken.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben me bewust van de gewijzigde omstandigheden op de financiële markten. De nieuwe VIPA-coëfficiënt is inderdaad gebaseerd op het gemiddelde van de OLO-noteringen in de periode van 1 september tot 30 november en zal waarschijnlijk in de meeste gevallen ontoereikend zijn om de intrestlasten te dekken.

Het zijn de voorzieningen die in 2013 hun aanvangsbevel van de werken willen geven, die geconfronteerd worden met deze situatie door de lage noteringen van de OLO vorig jaar. De voorzieningen die in 2012 het aanvangsbevel hebben gegeven, konden wel profiteren van de hoge noteringen van de OLO in het najaar van 2011 aangezien hun VIPA-coëfficiënt daarop werd gebaseerd. Vanuit de sector heb ik toen echter geen enkel signaal gekregen dat de betoelaging de facto de kost van de voorfinanciering overstijgt.

Wat de aanwending van de VIPA-middelen betreft, heb ik vastgesteld dat een groot aantal voorzieningen vorig jaar hun aanvangsbevel hebben gegeven. Men had begrepen dat dit een interessant moment was.

Het probleem inzake de 60/40-verhouding is van een andere orde. Er zijn in de VIPA-subsidieregeling inderdaad een aantal plafonds van vierkante meter en eenheidsprijzen of prijzen die worden gehanteerd. Wanneer men meer bouwt of men doet uitgaven die boven de norm gaan, dan wordt daarvan geen 60 procent gesubsidieerd. Daar zitten plafonds tussen.

De uitdaging zit in de gewijzigde situatie op de financiële markten, waarbij enerzijds de langetermijnkredietverlening door de banken hapert en anderzijds de banken hoge marges aanrekenen. De combinatie van een lage OLO en hoge marges zorgt voor een voorfinancieringskost die in mindere mate afgedekt wordt door de VIPA-betoelaging.

Het VIPA heeft al meerdere overlegmomenten gehad met de sectoren van de alternatieve financiering zoals ziekenhuizen, voorzieningen voor personen met een handicap en woonzorgcentra. Met de vertegenwoordigers van deze sectoren is afgesproken dat zij tegen eind januari zelf een concreet voorstel uitwerken voor de bepaling van de rentevoet voor het berekenen van de jaarlijkse gebruikstoelage in het kader van de alternatieve financiering. Het afgesproken kader hierbij is dat het de bedoeling is om tot een evenwichtige bepaling te komen van de rentevoet, waarbij het vanzelfsprekend niet de bedoeling is dat de overheid alle financiële lasten en risico's op zich neemt.

Op dit ogenblik heeft alleen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op 1 februari een voorstel ingediend bij het VIPA. In haar reactie vermeldt ze dat het uitwerken van een concreet voorstel en de toetsing ervan aan een aantal casussen meer tijd vergen. Wel schuift ze in het antwoord al kort twee basisopties naar voren.

In een eerste voorstel verwijst men naar de interest rate swap (IRS), de rente waartegen grote spelers op de internationale financiële markten elkaar kredieten verschaffen op twintig jaar, als parameter die beter zou aansluiten bij de financiële markten en naar het berekenen van een marge op basis van de gemiddelde marge die de vier grootbanken aanrekenen voor leningen op twintig jaar met vaste rentevoet. Het voorstel moet, zoals de VVSG zelf aangeeft, verder verfijnd en onderzocht worden door de administratie.

Ik geef u een eerste reactie. Bij het ontstaan van de alternatieve VIPA-financiering werd bewust gekozen voor de OLO, aangezien de IRS geen zogenaamde officiële fixing kent. Met andere woorden, het zijn geen overheidsinstanties die instaan voor het vaststellen van het tarief maar andere marktpartijen. Uit recente buitenlandse veroordelingen van banken weten we inmiddels dat de fixing louter overlaten aan banken niet zonder risico is wat betreft marktmanipulatie. Mijn administratie moet het voorstel in het bijzonder met betrekking tot dit aspect verder onderzoeken.

De verwijzing naar een lening op twintig jaar met vaste rentevoet kan ik begrijpen aangezien de gebruikstoelagen ook over twintig jaar worden uitbetaald. Anderzijds heeft de Basel III-normering tot gevolg dat de banken veel minder geneigd zijn om kredieten op twintig jaar te verstrekken, laat staan aan een vaste rentevoet. Ook dit aspect van het voorstel vraagt verdere technische verfijning.

Een tweede voorstel dat de VVSG naar voren schuift, houdt in dat gebruikstoelage jaarlijks wordt getoetst aan de reële financiële lasten. Het vraagt verder overleg met de VVSG om te weten hoe zij dit voorstel naar de praktijk willen vertalen. Bovendien lijkt dit voorstel in te houden dat het renterisico integraal wordt afgewenteld op de Vlaamse overheid. Zoals ik eerder stelde, is het geenszins de bedoeling dat de Vlaamse overheid alle financiële lasten en risico's op zich neemt.

Van Zorgnet Vlaanderen en het Vlaams Welzijnsverbond ontving ik tot op heden geen reactie.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, zij die in 2012 de keuze hadden om een aanvangsbevel te geven, zullen inderdaad wel tevreden zijn dat ze dat hebben gedaan. Het is natuurlijk niet zo dat men de wereld kan verdelen in de slimmeriken die de bui hadden zien hangen en de pechvogels die, om welke reden dan ook, vertraging hebben opgelopen en nu worden geconfronteerd met een aanzienlijk verschil dat ertoe kan leiden dat projecten al dan niet worden gerealiseerd.

Een van de basisproblemen is dat, als gevolg van Basel III, banken bijzonder huiverig staan tegenover de risico's die met langetermijnfinanciering te maken hebben. Niet alleen zullen zij daar een hogere rente voor aanrekenen, ze zullen ook allerlei andere voorwaarden opleggen die risico's inhouden op een correcte kredietverschaffing. De minister-president probeert daaraan tegemoet te komen met een bankenplan dat is omgedoopt in een kmo-plan. Het zou misschien nuttig zijn om naast de stakeholders van de VIPA-sectoren ook contact te nemen met de financiële wereld. Ik denk dat de lijnen daar open zijn om deze problematiek te bekijken en ervoor te zorgen dat de kredietverlening op peil blijft en dat wat men aanrekent, ook op een aanvaardbaar peil blijft.

Ik neem er akte van dat u zegt dat vandaag alleen de VVSG een dubbel voorstel heeft gedaan.

Ik heb op zich begrip voor de kritiek die u hebt. Het marktfalen van spelers die zichzelf mogen beoordelen, is een aanzienlijk risico, we hebben daar niet al te beste ervaringen mee. Ik zou er toch voor willen pleiten dat men hier oplossingsgericht aan tegemoet probeert te komen indien het probleem aanhoudt. Nogmaals, ik pleit ervoor om ook in overleg te treden met de banksector om te bekijken of er geen andere afspraken zijn in deze sector, of het nu gaat over instellingen voor personen met een handicap of over woonzorgcentra of over ziekenhuizen. Het grote risico op falen lijkt me daar nu ook niet aanwezig te zijn.

Het is vooral een externe reden, met name Basel III, die aanleiding geeft voor een minder vlot lopende en vooral een duurder kredietverstrekking door de financiële wereld. U had gevraagd om tegen eind januari voorstellen in te dienen, en ik denk dat we er binnenkort eens op moeten terugkomen, op het moment dat desgevallend andere stakeholders hun voorstel hebben ingediend.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ja, voor alle duidelijkheid, u mag terecht veronderstellen dat we vrij intensief met de banken overleg hebben gehad, uiteraard naar aanleiding van de Basel III-problematiek. We hebben geruime tijd geleden een gesprek gehad met de vier systemische banken. We hebben nog regelmatig contact. Uiteraard proberen we ook de invalshoek van behoefte aan kapitaal voor de welzijns- en zorgsector te integreren in het bankenplan van de minister-president. Er zijn ook een aantal onderzoeken bezig bij het VIPA om te bekijken hoe

we onze reglementering zouden kunnen aanpassen teneinde de kapitaalsverschaffing door de betrokkenen toch nog mogelijk te maken, dat heeft te maken met waarborgniveaus enzovoort. We zijn dat aan het bekijken.

Zoals gezegd, moeten we dit punt uitklaren. Misschien moeten we nog even wachten tot anderen hun voorstel doen. Wat de VVSG naar voren heeft gebracht, wordt in elk geval al door de administratie bekeken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Forensisch Psychiatrisch Centrum Gent - 702 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, vandaag wordt er in Gent gebouwd aan het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC). Ik ben even gaan kijken naar de website van de Regie der Gebouwen en die stelt dat er vandaag in Vlaanderen ongeveer 660 geïnterneerden in een gevangenis verblijven, een groep die daar – laten we eerlijk zijn – niet echt thuishoort. Die mensen kunnen niet terecht in de gewone psychiatrie, dat lijkt me ook evident, en binnen de forensische psychiatrie bestaat er een groot plaatsgebrek.

Het FPC in Gent zou klaar moeten zijn tegen maart 2014, dat is een doelstelling die werd ingeschreven. Het wordt een psychiatrisch ziekenhuis, maar met een veel hogere graad van beveiliging, wat logisch is gezien de populatie die men er verwacht. Daarmee zou een deel van het probleem kunnen worden opgelost, want er wordt voorzien in plaats voor 272 geïnterneerde patiënten met een hoog of middelhoog veiligheidsrisico die niet in de reguliere psychiatrie terecht kunnen.

De FOD Justitie heeft ervoor geopteerd om in samenwerking met het departement Volksgezondheid de uitbating te laten gebeuren door een concessiehouder. Het was gepland om dit vanaf januari 2013 te doen, vandaar de timing van deze vraag. Men schat dat er 300 à 400 personeelsleden zullen moeten worden aangeworven. Dat laatste is veel minder evident dan het lijkt, want het gaat hier over 300 à 400 mensen met absolute knelpuntberoepen. Het aantal psychiatrische verpleegkundigen, het aantal psychiaters, het aantal sociaal verpleegkundigen is, zeker ook in deze regio, niet zo groot als we zouden denken.

Bovendien heb ik tot nu toe nog geen duidelijke afbakening gekregen van de doelgroep die in aanmerking wordt genomen. Er zijn minstens 660 geïnterneerden in Vlaanderen en 272 ervan zullen een plaats krijgen. Volgens welke criteria zal de selectie gebeuren?

Vlaanderen komt nog meer in beeld als moet worden bekeken wat er voor een deel van dat gebied gebeurt op het vlak van doorstroming naar vormen van begeleid wonen. Zijn we er klaar voor om dit te organiseren?

Minister, kunt u bevestigen dat er zich vandaag meer dan 600 geïnterneerden in een gevangenis bevinden? Wij zijn er mee verantwoordelijk voor. Als het er meer zijn dan 600, kreeg ik graag een cijfer.

Kunt u bevestigen dat het FPC in maart 2014 klaar zal zijn? Zit de bouwplanning op schema? Kunt u bevestigen dat het FPC ook in maart 2014 operationeel kan zijn? Aan welke voorwaarden moet voldaan zijn opdat dit kan gebeuren? Acht u het realistisch dat het nodige personeel daarvoor op tijd wordt aangeworven?

Ik kreeg ook graag toelichting bij de operationele werking. Welke dienstverlening zal Vlaanderen de zijne maken? Hoe zal de organisatie en de samenwerking met de federale

overheidsdiensten verlopen? Hoe zal de vertegenwoordiging door de Vlaamse overheid gebeuren? Welke initiatieven werden hiertoe reeds genomen?

Kunt u bevestigen dat de zoektocht naar een concessiehouder effectief in de loop van januari 2013 werd gestart? Welke afspraken waren hiervoor nodig met de FOD Justitie? Is daar een akkoord over? Op welke manier heeft Vlaanderen inspraak in de organisatie van dat FPC?

Kunt u toelichting geven bij het voorziene opvolgingstraject? Indien er sprake is van doorstroom – maar dat hangt uiteraard af van de doelgroep die men kiest –, welke initiatieven meent u dat er verder nodig zijn?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, minister, een soortgelijke vraag, naar de stand van zaken, is ook vorig jaar omstreeks deze tijd in onze commissie aan bod gekomen. Toen hebt u een hele stand van zaken gegeven. Een van de elementen die u destijds aanhaalde, betrof de doorstroming en ging meer bepaald over het voorzien in een beperkte uitbreiding van de units ‘tehuis niet-werkenden’. Die uitbreiding zou mee afgestemd worden op de bouw van de twee forensische psychiatrische centra.

Mijn vraag gaat enerzijds over het aantal geïnterneerden. De heer Van Malderen heeft het over 660, destijds was er een ander cijfer. Het meest actuele cijfer, daar zijn we altijd benieuwd naar. Ik wil anderzijds graag weten of het nog steeds een denkspoor is om ook deze elementen mee op te nemen in de doorstroming.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, los van de geschetste problematiek, vraag ik me eigenlijk af of wij als Vlaanderen hier ook maar voor iets ter zake bevoegd zijn. Het gaat hier, zoals ook werd gezegd in de vraag, over een samenwerking tussen Justitie en Volksgezondheid. Er is eigenlijk geen link tussen dit project en Vlaanderen. Ik ben dus benieuwd naar het antwoord van de minister.

En ik wil niet vervelend doen, maar ik vraag me af waarom deze vraag hier werd toegelaten aangezien dit geen bevoegdheid van Vlaanderen betreft. (*Rumoer*)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, de vraag van de heer Van Malderen is een heel belangrijke vraag, die hier al verschillende malen aan bod is gekomen. Voor de opvang van geïnterneerden schiet België echt schromelijk tekort. Dat is ook het geval in Vlaanderen, ondanks enkele kleinschalige initiatieven zoals in Gent of in Merksplas. Ze zijn heel positief, maar heel kleinschalig.

Ik sluit me aan bij deze vraag, want ik krijg graag een stand van zaken over het FPC in Antwerpen. Het is nog volledig in ontwikkeling, maar wat is daar de stand van zaken? Is er reeds zicht op de evolutie in het dossier in Antwerpen?

Ik heb een tweede vraag in verband met de doorstroming van geïnterneerden met een laag- en middelmatig veiligheidsrisico naar de gewone psychiatrische centra of naar centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) voor ambulante begeleiding. Hoe ver staan we daarmee? Het is inderdaad een heel belangrijk onderdeel van het FPC in Gent. Als niet wordt gekeken naar de doorstroming, zal het FPC heel snel helemaal vol zitten en dan zullen we binnen een aantal jaar opnieuw geconfronteerd worden met hetzelfde probleem qua capaciteit. Hoe zit het met die doorstroming? Worden de Vlaamse centra voor geestelijke gezondheidszorg hierbij betrokken?

Ik had graag geweten wat het resultaat is van het overleg met de federale overheid. Ook wou ik graag weten in hoeverre de federale overheid met u in overleg is getreden over heel concrete afspraken over de taakverdeling voor de FOD Justitie, de FOD Volksgezondheid en de Vlaamse Gemeenschap. Het is nodig om die verdeling voor eens en voor altijd duidelijk te

maken. Tot nu toe hebben we het gevoel dat we de zwartepiet aan het doorschuiven zijn. Er is heel weinig vooruitgang geweest. Ik wil vermijden dat het nieuwe FPC een kopie wordt van de Waalse Instelling van Sociaal Verweer, want eigenlijk is dat een soort veredelde gevangenis geworden, en dat kan toch niet onze bedoeling zijn. Ik ben heel nieuwsgierig naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, als u naar aanleiding van deze vraag een debat wilt houden over het beleid inzake geïnterneerden in zijn algemeenheid, dan is dat voor mij geen enkel probleem, maar ik heb natuurlijk niet de parate kennis om alles omstandig uit te leggen.

Wat ik u kan zeggen, ingaand op een aantal bijkomende vragen die worden gesteld, is dat er op het niveau van de interministeriële conferentie wel degelijk een aantal afspraken zijn gemaakt waardoor er op het niveau van de hoven van beroep, vanuit Justitie of vanuit Volksgezondheid voor zal worden gezorgd dat iemand wordt aangesteld om de doorstroming of de continuïteit en het zoeken naar aangepaste opvangmogelijkheden, beter te organiseren. Er zijn wel degelijk een aantal initiatieven die in overleg met de federale collega lopen.

Op 1 februari 2011 – en ik baseer me op cijfers van de Commissies ter Bescherming van de Maatschappij – waren er in België 4093 gedetineerden, waarvan bijna 2000 in Vlaanderen. Het aantal geïnterneerden vertoont een stijgende trend. Van de op dat ogenblik getelde 1952 geïnterneerden in Vlaanderen, zitten er 669 in de gevangenis. 1177 geïnterneerden zijn vrij op proef. 13 geïnterneerden zijn niet vrij op proef, maar de internering gebeurt op basis van artikel 14 van de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten. 103 geïnterneerden zijn onbepaald of geseind.

De bouw van het federaal penitentiair centrum is ondertussen gestart. De planning zou zijn om tegen maart 2014 de werken te beëindigen.

Pas einde 2012 werd federaal beslist om de minister van Volksgezondheid te laten instaan voor de kosten van de behandeling. Voor al de rest staat de minister van Justitie in: beveiliging, bewaking, ‘hotelkosten’ enzovoort. Er zijn dus nog geen contacten geweest tussen de Vlaamse en federale overheden over dienstverlening vanuit Vlaanderen, maar die contacten zullen ongetwijfeld in de loop van volgende maanden nog volgen.

Ik kan niet bevestigen dat de zoektocht naar een concessiehouder gestart is. Het laatste nieuws dat mij bereikt heeft, is dat de openbare aanbestedingsaanvraag van de minister van Justitie niet goedgekeurd was door de Inspectie van Financiën. Die goedkeuring moet er zijn vooraleer mogelijke concessiehouders kunnen kandideren.

Alle andere vragen, namelijk over het opvolgingstraject, de doorstroming en zo meer, zijn belangrijke thema's die, zodra de concessiehouder bekend is, vanuit Vlaanderen moeten worden opgenomen in de gesprekken en de samenwerking met de federale overheid. Ik herhaal dat er tot op heden geen contact over geweest is.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord, maar het is er wel eentje dat mij bijzonder zorgelijk stemt. Een jaar is in dezen bijzonder kort. Als men zegt dat het gebouw, of deze instelling – want het is veel meer dan een gebouw – tegen maart 2014 operationeel moet zijn, dan zitten we daar nog slechts dertien maanden van verwijderd. Als we dan weten dat we toch geen geringe selectieprocedure zullen moeten opstarten, zowel inzake Vlaamse als inzake federale dienstverlening, dan is dat geen evidentie. Dit soort instellingen moet immers – ik meen zelfs dat het een wettelijke verplichting is – proefdraaien vooraleer men er mensen in kan opvangen.

Ik stel vast dat we, wat de rest betreft, op onze honger blijven zitten, omdat er eenvoudigweg nog geen contacten zijn. Ook de afstemming inzake de doelgroep, de dienstverlening en de doorstroming zal nog de nodige tijd in beslag nemen. We weten dat we ervoor staan en ik begrijp dat u zich niet met alle zonden Israëls wilt overladen om alles nu op te lossen, want dat is uw bevoegdheid niet, maar ik zou u toch willen vragen om vanuit Vlaanderen contact te leggen met Justitie en met Volksgezondheid op federaal niveau. De impact op zowel Vlaamse dienstverlening als op onze financiering is immers niet gering – mevrouw Jans wees er ook al op. Ik zou ervoor pleiten dat wij niet afwachten, maar proactief de contacten proberen te initiëren, weze het dat het in de eerste plaats een bevoegdheid is die zich op federaal niveau bij de respectieve ministers bevindt.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voor alle duidelijkheid, ik meen dat het meest elementaire hierbij is dat we weten wie de uitbater van de infrastructuur is. We kunnen geen afspraken maken als we niet weten met wie we afspraken moeten maken.

We zullen het contact leggen, maar het is een beetje een omgekeerde wereld.

De heer Bart Van Malderen: Met dat laatste ben ik het eens, maar dat zijn blijkbaar de omstandigheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de federale vermindering van de toelagen voor de gewestelijke steuncentra die therapie geven aan zedendelinquenten
- 761 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, u weet het misschien al dat de federale subsidies voor de gewestelijke steuncentra die therapie geven aan zedendelinquenten, zoals het Antwerpse Universitair Forensisch Centrum (UFC), dit jaar zullen dalen met bijna 60.000 euro naar 835.000 euro. Dat blijkt uit de begroting van de FOD Justitie. Nochtans stuurden deze centra twee keer een brief naar de federale minister van Justitie waarin staat dat het water de therapeuten al lang aan de lippen staat.

Het gevolg is dat onder andere bij het UFC de wachtlijsten nog langer zullen worden en dat zij minder daders zullen kunnen begeleiden. Bij het UFC kwamen de afgelopen twintig jaar ruim 1000 zedendelinquenten therapie volgen. Ruim de helft daarvan had minderjarigen misbruikt. Het UFC krijgt de zwaarste daders over de vloer. Nu heeft het UFC gemiddeld ongeveer 100 tot 120 personen in therapie, maar dat aantal zal dus dalen.

Uit onderzoek blijkt dat deze dadertherapieën zinvol zijn. 70 procent van de daders zonder therapie hervalt na twee jaar.

Daarnaast geeft het UFC opleidingen aan centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) en voert het ook onderzoek. De weerslag van de budgetdaling daarop zal nog moeten blijken. Bovendien legde anderhalf jaar geleden de parlementaire commissie rond seksueel misbruik in de kerk nog de nadruk op therapie voor zedendelinquenten. Aan de ene kant is er dus de boodschap dat er iets aan moet worden gedaan, maar tegelijk wordt er op de expertise bekibbeld, aldus kinderpsychiater Adriaenssens. Ik heb vorige week ook een vraag gesteld aan minister Turtelboom. Haar antwoord was dat het om een lineaire besparing ging en dat de expertise niet in twijfel werd getrokken en dat er ook nood aan was. Toch is er een besparing.

Minister, bent u op de hoogte van deze vermindering van subsidies voor onder andere het UFC? Welke gevolgen zal dit hebben voor de dienstverlening van het UFC ten aanzien van zedendelinquenten en de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's)? Is dit de zoveelste federale besparing op de kap van de gemeenschappen? Is er, gezien het feit dat deze federale beslissing ook invloed heeft op de dienstverlening van de gemeenschappen, enige vorm van overleg geweest tussen beide beleidsniveaus, tussen u en de federale minister van Justitie en van Volksgezondheid? Ik ben benieuwd naar uw antwoord en ik betreur dat de Federale Regering het nodig vond om op die manier besparingen door te voeren, zeker als je weet dat de resultaten van zulke therapieën toch erg positief zijn en recidivisme voorkomen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De beslissing om de subsidies aan de drie gewestelijke steuncentra Universitaire Forensische Centra (UFC) te verminderen, is genomen door de federale overheid. Ik ben op voorhand niet formeel op de hoogte gebracht van de vermindering van de subsidies voor het UFC.

Het is momenteel nog te vroeg om in te schatten welke gevolgen deze vermindering van subsidies zal hebben op de dienstverlening of het aanbieden van opleidingen aan de cgg's. Ik heb begrepen dat het om 60.000 euro minder gaat dan het jaar voordien, maar ik heb er momenteel geen zicht op in welke mate het Antwerpse Universitaire Forensische Centrum in het Vlaamse Gewest middelen moet inleveren.

Op dit moment werken er een zevental mensen in het UFC Antwerpen. Het UFC biedt een consultatiefunctie aan in de vorm van een teleconsult en/of een consultgesprek. In 2011 had het UFC 130 aanvragen. Het biedt wetenschappelijke informatie aan voor het brede publiek en voor professionals via hun website. Het voert wetenschappelijke activiteiten uit en biedt opleidingen aan justitieassistenten en organiseert symposia en workshops. Er waren geen opleidingen voor cgg-medewerkers in 2011, het laatste jaarverslag waarover we beschikken. Het voert klinische activiteiten uit, in 2011 in totaal 939 consultaties. In 2011 liepen er 105 dossiers, waarvan 36 nieuwe.

De hulpverlening van de cgg's en de centra algemeen welzijnswerk (CAW) aan daders van zedenfeiten, via Vlaamse subsidies, gaat onverminderd voort. De hulpverlening van de cgg's zit gevat in de forensische teams van de cgg's. Er zijn negen cgg's, verspreid over Vlaanderen, die instaan voor de behandeling van seksueel delinquenten in het kader van het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. In totaal zijn er twintig voltijdsequivalenten die instaan voor daders van seksueel misbruik. Het aantal nieuwe begeleidingen of behandelingen in 2011 was 253. Het totaal aantal dossiers in begeleiding of behandeling in 2011 was 797.

De hulpverlening van de CAW's zit vervat in de leerprojecten daders van seksueel geweld, gesubsidieerd door Justitie. In 2011 werkten 9 CAW's hieraan mee. Zij stonden gezamenlijk in voor 259 dossiers en in totaal 3381 gepresteerde vormingsuren.

In 2011 werkten vijf CAW's mee aan de HSD-teams (hulpverlening seksueel delinquenten). Zij stonden in voor 487 dossiers. De hulpverlening van de psychiatrische ziekenhuizen (Ziekeren in Sint-Truiden, Sint-Lucia in Sint-Niklaas en Sint-Amandus in Beernem) aan geïnterneerde en gedetineerde seksuele delinquenten, met subsidies van mijn federale collega van Volksgezondheid, wordt eveneens onverminderd voortgezet. In totaal zijn er 24 bedden beschikbaar in Vlaanderen, 8 in Wallonië. Daarnaast zijn er ook nog psychiatrischverpleegtehuis- en beschutwonenplaatsen voor deze doelgroep.

U vraagt of dit de zoveelste federale besparing is op de kap van de gemeenschappen. Het is niet evident om op deze vraag een antwoord te geven omdat het momenteel te vroeg is om de gevolgen voor de Vlaamse Gemeenschap in te schatten.

Ik moet u nogmaals bevestigen dat er geen enkel overleg heeft plaatsgevonden.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik dank u voor uw uitgebreid en cijfermatig antwoord.

Ik zal het verslag nog eens rustig nalezen. Ik zal het dossier blijven opvolgen en misschien zal ik terugkoppelen naar deze commissie. Ik zal het ook in de Senaat verder opvolgen omdat ik blijf vinden dat het niet logisch is. Minister, in de commissie over het seksueel misbruik in de kerk hebt u zich heel duidelijk uitgesproken voor een uitbreiding van het aantal therapieën ten aanzien van seksueel delinquenten. Ik vind het dus volkomen in tegenspraak. Hoe dit kan gebeuren, weet ik niet. Ik hoop dat de nefaste gevolgen op het terrein beperkt zullen zijn, maar ik houd mijn hart vast.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■